

Afslag på aktindsigt til patient uden selvstændig konkret vurdering

FOB nr. 82.108

Henstillet til indenrigsministeriet at træffe en ny afgørelse i anledning af A's anmodning om aktindsigt i nogle udtalelser fra læger i en klagesag, som A havde rejst vedrørende en speciallæge i psykiatri, da jeg ikke kunne anse det for godtgjort, at ministeriets afgørelse om afslag på aktindsigt hvilede på en selvstændig, konkret vurdering som foreskrevet i offentlighedslovens § 8, stk. 1, jfr. § 10, stk. 1.

(J. nr. 1982-661-43).

A klagede over, at indenrigsministeriet i skrivelse af 23. juni 1981 ikke havde fundet grundlag for at kritisere afgørelser fra sundhedsstyrelsen, hvorefter styrelsen ikke kunne imødekomme A's anmodning om aktindsigt.

Under min undersøgelse af sagen anmodede jeg i skrivelse af 29. september 1982 indenrigsministeriet om en supplerende udtalelse efter forud indhentet erklæring fra sundhedsstyrelsen, jfr. nærmere nedenfor. Jeg modtog herefter supplerende udtalelser fra sundhedsstyrelsen og indenrigsministeriet af henholdsvis 25. februar og 23. marts 1983. Forinden havde indenrigsministeriet i skrivelse af 10. januar 1983 besvaret en rykkerskrivelse fra mig om, hvad sagen beroede på.

Efter min gennemgang af sagen tilbagesendte jeg sagen til indenrigsministeriet, idet jeg udtalte følgende:

»Jeg skal først bemærke, at genstanden for klagen til mig er indenrigsministeriets afgørelse i skrivelse af 23. juni 1981 til (A). Med denne skrivelse gav indenrigsministeriet udtryk for, at ministeriet ikke fandt anledning til at kritisere, at sundhedsstyrelsen i en skrivelse af 10. juni 1981 havde meddelt (A), at styrelsen fortsat ikke (jfr. tillige sundhedsstyrelsens skrivelse til (A) af 9. oktober 1979) fandt at kunne imødekomme hendes anmodning om aktindsigt.

Jeg må ved min bedømmelse af sagen lægge til grund, at anmodningen om aktindsigt var rettet mod sundhedsstyrelsens akter i en sag, som (A) havde rejst i en skrivelse af 1. juni 1979 til amtslæge ... , og hvori hun havde klaget over speciallæge i psykiatri (B). Sundhedsstyrelsen afviste klagen i en skrivelse af 9. oktober 1979 til (A), og indenrigsministeriet tilsluttede sig denne afgørelse i en skrivelse af 31. oktober 1980.

Akterne i sundhedsstyrelsens sag forud for styrelsens afgørelse i skrivel- sen af 9. oktober 1979 omfatter - foruden de aktstykker, som (A) selv har indbragt i sagen og helt formelle ekspeditioner - alene to erklæringer:

1. en erklæring af 10. juli 1979 fra speciallæge (B) (bilagt nogle erklærin- ger fra 1975, der var tilvejebragt til brug for forberedelsen af en sag om invalidepension til (A); jeg er ikke bekendt med, om (A) har haft aktindsigt i dette materiale i forbindelse med behandlingen af sagen om invalide- pension);

2. en erklæring af samme dato fra overlæge (C).

Jeg lægger derfor til grund, at anmodningen om aktindsigt og sundheds- styrelsens og indenrigsministeriets afslag herpå alene omfatter dette ma- teriale. Jeg finder anledning til at fremhæve, at der således ikke - som anført i indenrigsministeriets (udtalelse af 23. marts 1983) - er tale om »journalmateriale«. Der er end ikke tale om egentlige lægeerklæringer. Anmodningen om aktindsigt vedrører de udtalelser, der som et led i den sædvanlige sagsbehandling er indhentet fra den eller dem, som en indgi- vet klage vedrører.

Af speciallæge (B's) udtalelse fremgår det, at han ikke havde haft forbin- delse med (A) i de forudgående to år, og overlæge (C's) udtalelse efter- lader det indtryk, at det samme gælder for hans vedkommende. Udtalel- serne indeholder ikke oplysninger om (A's) helbredstilstand på tidspunk- tet for afgivelsen af udtalelserne, udover de konklusioner de erklærings- afgivende læger mener at kunne drage af klageskrivelsen. Udtalelserne indeholder i øvrigt kun en afvisning af de fremsatte klager.

I sin udtalelse af 10. juni 1981, som sundhedsstyrelsen afgav til brug for indenrigsministeriets behandling af klagen vedrørende afslaget på akt- indsigt, anførte sundhedsstyrelsen følgende som begrundelse for, at sty- relsen havde ment (på ny) at måtte afslå anmodningen:

»Sundhedsstyrelsen er - på basis af psykiatrisk erfaring - af den opfattel- se, at paranoide patienter som et led i deres sygdom uvægerligt fejltolker en nok så nøgtern og logisk information og inkorporerer denne i deres paranoide tankegang. Jo mindre materiale en sådan patient har des stør- re sandsynlighed er der for, at der kan ske en - for patienten selv - (og andre) - tålelig indkapsling og afgrænsning af det for patienten truende og uforståelige tankeindhold, medens tværtimod yderligere materiale mundtligt eller skriftligt, selv når det er givet i den bedste hensigt, erfa- ringsmæssigt viser blot at føre til en eskalering af patientens paranoide system og derved inddrager større og større dele af patientens tanker og forestillinger, hvilket bidrager til at gøre patientens liv yderligere pinagtigt

og socialt isoleret. Det må tilføjes, at det netop er et led i disse patienters sygdomsbillede, at det ikke er muligt ad rationel vej at redressere en sådan patients vrangforestilling.

Således anført finder sundhedsstyrelsen fortsat ikke at kunne imødekomme (A's) anmodning om aktindsigt, jfr. partsoffentlighedslovens § 10, stk. 1, 2. punktum, idet sundhedsstyrelsen er af den opfattelse, at aktindsigt eventuelt vil kunne medføre en eskalering af (A's) vrangforestillinger.«

I min skrivelse af 29. september 1982 til indenrigsministeriet pegede jeg på, at den generelle opfattelse, som sundhedsstyrelsen hermed havde givet udtryk for om de betænkeligheder, der i almindelighed kan være ved at imødekomme anmodninger om aktindsigt fra paranoide patienter, ikke alene dækker akter, der indeholder lægelige oplysninger om den pågældende, men dækker akter i almindelighed. Jeg fortsatte:

»Ved afgørelsen af, om en anmodning om aktindsigt - også fra en paranoid patient - kan afslås med henvisning til offentlighedslovens § 10, stk. 1, 2. punktum, må der imidlertid i det konkrete tilfælde tages stilling til den afvejning, som er indeholdt i bestemmelsen i offentlighedslovens § 10, stk. 1, 2. punktum, af på den ene side partens interesse i at kunne benytte kendskab til sagens dokumenter til varetagelse af sit tarv og på den anden side afgørende hensyn til offentlige eller private interesser, og denne afvejning må foretages for hvert enkelt dokument og dele af de enkelte dokumenter (jfr. § 10, stk. 1, 2. punktum). Jeg henviser i den forbindelse til betænkning nr. 857/1978 om offentlighedslovens revision, s. 429-30, hvor det (s. 429 højre spalte) er anført, at hensynet til modstående offentlige eller private interesser - for at kunne begrunde indskrænkning i en parts adgang til aktindsigt - må være af en sådan styrke, at de i det konkrete tilfælde bedømmes som »afgørende« modhensyn, d.v.s. at oplysning kun kan nægtes, hvor der er en nærliggende fare for, at private eller det offentliges interesser vil lide skade af væsentlig betydning, hvis begæringen imødekommes.

I det foreliggende tilfælde har sundhedsstyrelsen i udtalelsen af 10. juni 1981 alene anført, »at aktindsigt *eventuelt* (fremhævet af mig) vil kunne medføre en eskalering af (A's) vrangforestillinger«.

Til brug for min stillingtagen til (A's) klage over indenrigsministeriets afgørelse i skrivelsen af 23. juni 1981 finder jeg at måtte bede indenrigsministeriet om - efter forud indhentet erklæring fra sundhedsstyrelsen - på baggrund af det, jeg har anført ovenfor, at redegøre for, hvilke nærmere omstændigheder ministeriet (og styrelsen) har lagt vægt på ved den omtalte afvejning af på den ene side hensynet til (A's) interesse i at kunne

benytte kendskab til sagens dokumenter til varetagelse af sit tarv og på den anden side afgørende hensyn til offentlige eller private interesser.«

I sin udtalelse af 25. februar 1983 har sundhedsstyrelsen givet udtryk for, at styrelsen har noteret sig de ovenfor anførte synspunkter vedrørende anvendelsen af undtagelsesbestemmelsen i offentlighedslovens § 10, stk. 1, 2. punktum. Sundhedsstyrelsen har imidlertid fundet fortsat at kunne henholde sig til det, der var anført i styrelsens skrivelse til indenrigsministeriet af 10. juni 1981, med den tilføjelse, at man »... med hensyn til anvendelsen af vendingen »eventuelt« ... ud fra lægelige overvejelser (skal) anføre, at det i det enkelte tilfælde er umuligt at vide om en paranoid patients tilstand vil blive forværret ved aktindsigt, men at det generelt er helt klart, at dette vil være tilfældet hos et betydeligt antal paranoide patienter«.

Det fremgår af indenrigsministeriets skrivelse af 10. januar 1983 til mig, at sundhedsstyrelsen til brug for afgivelsen af sin fornyede udtalelse til sagen har forelagt sagen for sundhedsstyrelsens sagkyndige rådgiver i psykiatri. Det fremgår ikke af det materiale, der er blevet forelagt for mig, hvad dennes udtalelse går ud på, og jeg må gå ud fra, at den nævnte udtalelse heller ikke har været stillet til rådighed for indenrigsministeriet.

Indenrigsministeriet har i (udtalelsen af 23. marts 1983) til mig anført, at ministeriet ikke »... finder ... i den konkrete sag at kunne kritisere sundhedsstyrelsens lægefaglige skøn, og ... derfor (kan) henholde sig til ...« sundhedsstyrelsens fornyede stillingtagen. Jeg går ud fra, at denne formulering afspejler, at sagen i indenrigsministeriet er blevet behandlet som en klage over sundhedsstyrelsens afslag på den anmodning om aktindsigt, som (A) i sin tid fremsatte over for sundhedsstyrelsen. Jeg finder heroverfor at måtte pege på, at de aktstykker, som begæringen om aktindsigt vedrører, tillige indgik som akter i den sag, som indenrigsministeriet afsluttede med sin skrivelse af 31. oktober 1980 til (A). Efter min opfattelse bør den foreliggende sag derfor behandles efter ganske samme retningslinier, som hvis begæringen om aktindsigt havde været fremsat direkte over for indenrigsministeriet.

På baggrund af det anførte kan jeg efter min gennemgang af sagen ikke anse det for godtgjort, at indenrigsministeriets afgørelse i skrivelsen af 23. juni 1981, som fastholdt i skrivelse af 23. marts 1983, hviler på en selvstændig, konkret vurdering fra indenrigsministeriets side som foreskrevet i offentlighedslovens § 8, stk. 1, jfr. § 10, stk. 1. Jeg finder derfor at måtte henstille til indenrigsministeriet, at sagen nu undergives en sådan vurdering, og at indenrigsministeriet i en skrivelse til (A) meddeler en ny afgørelse.

Jeg udbeder mig underretning om, hvad der videre sker i sagen.
...«